

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 493/2025-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti upovedomeniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 5Cb/104/2021-495 z 26. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. augusta 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy označeným upovedomením Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) vo veci určenia kauzálnej príslušnosti. Žiada upovedomenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a určiť, že príslušným na konanie je okresný súd. Navrhuje tiež odklad vykonateľnosti upovedomenia až do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej.

2. Sťažovateľka je ako advokátka žalovanou v spore, ktorého predmetom je náhrada škody 24 057,27 s príslušenstvom. Okresný súd napadnutým upovedomením sťažovateľke oznámil, že spis bol podľa § 43 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) postúpený na konanie Okresnému súdu Nitra ako kauzálne príslušnému súdu na konanie podľa § 22 písm. d) CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Citujúc prechodné ustanovenia noviel CSP účinných od 1. júla 2021, 1. januára 2023 a 1. júna 2023, sťažovateľka dôvodí, že úmyslom zákonodarcu pri realizácii zmien príslušnosti v súvislosti

s novou súdnou mapou bolo zachovať príslušnosť v už začatých a neskončených veciach v prospech súdu, na ktorom bola podaná žaloba. Výnimkou je prípad, ak súd, na ktorom bola podaná žaloba, zaniká. Pretože sa však okresný súd neruší a naďalej pojednáva obchodnoprávnu agendu, nie je dôvod, aby sa práve spis sťažovateľky postupoval na rozhodnutie Okresnému súdu Nitra. Postúpenie veci, ktoré vykonal okresný súd, je preto postupom v rozpore so zásadou vyjadrenou v § 36 ods. 2 CSP, podľa ktorého sa príslušnosť určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania. Uvedený rozpor zároveň vyvoláva nedovolený zásah do základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi, do základného práva na rovnosť účastníkov v konaní a do požiadavky rovnosti všetkých pred zákonom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

5. Vecná, funkčná, kauzálna alebo miestna príslušnosť súdu predstavujú procesné podmienky konania na strane súdu. Skúmať svoju vecnú, kauzálnu a funkčnú príslušnosť ako podmienku konania počas celého konania, a to aj bez námietky, je úlohou všeobecného súdu.

6. Napadnuté upovedomenie o postúpení veci podľa § 43 ods. 1 CSP je súčasťou procesného postupu okresného súdu.

7. Podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom. V prípade nesplnenia tohto postupu platí, že ústavná sťažnosť je neprípustná podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde.

8. Tak, ako to tvrdí sťažovateľka, napadnuté upovedomenie o postúpení veci súdu, ktorý je podľa dosiaľ konajúceho súdu príslušný, nie je možné napadnúť odvolaním ani mimoriadnym opravným prostriedkom. Hoci strana civilného súdneho konania nemá možnosť napadnúť opravným prostriedkom vyriešenie parciálnej otázky príslušnosti bezprostredne po jej určení, má možnosť uplatniť uvedenú námietku po rozhodnutí vo veci samej.

9. Podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP možno odvolanie odôvodniť aj tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súd nie je správne obsadený, ak vo veci nerozhoduje zákonný sudca, teda sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci (podobne I. ÚS 623/2023, II. ÚS 136/08, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/441/2012 zo 16. decembra 2015).

10. Podľa § 420 písm. e) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Správne obsadenie súdu je súčasťou základného práva účastníka či strany konania na zákonného sudcu, ako to vyplýva aj z ustálenej judikatúry ústavného súdu. Ochranu tomuto základnému právu poskytuje aj dovolací súd v rámci uvedeného dovolacieho dôvodu.

11. Podľa judikatúry ústavného súdu až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zdefinovať, či súdne konanie bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie sporových strán bolo výsledkom konania a rozhodovania zákonného sudcu, a teda aj príslušného súdu (podobne I. ÚS 289/2019, III. ÚS 170/2025). Rovnaký záver platí aj o namietanom porušení základného práva na rovnosť účastníkov konania zaručeného čl. 47 ods. 3 ústavy, keďže toto porušenie sťažovateľka založila na rovnakých dôvodoch, ako v prípade namietaného porušenia čl. 48 ods. 1 ústavy.

12. Právna vec sťažovateľky sa nachádza v takom štádiu konania, v ktorom podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (vrátane porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa § 48 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy) dôvodom na podanie odvolania [podľa § 365 ods. 1 písm. c) CSP], ako aj dovolania [podľa § 420 písm. e) CSP]. Uvedené riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú stranám súdneho konania namietat závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie sťažovateľkou označených základných práv. Tieto skutočnosti vyúsťujú do záveru, že sú to predovšetkým všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľke (ako strane konania) sú oprávnené aj povinné poskytnúť ochranu namietanému porušeniu jej základných práv, a nie ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka tieto opravné prostriedky nevyčerpala.

13. Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu neprípustnosti.

14. K namietanému porušeniu rovnosti pred zákonom ústavný súd dodáva, že zásady v čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy sa priamo neaplikujú v konaní o ústavnej sťažnosti, keďže čl. 12 ústavy nemožno považovať za zakotvujúci základné právo, ktoré podlieha ochrane v konaní o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 59/97, I. ÚS 8/97, PL. ÚS 14/98, III. ÚS 383/2016, II. ÚS 269/2019, III. ÚS 248/2025).

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku nebolo potrebné rozhodovať o ďalších návrhoch prednesených sťažovateľkou v sťažnostnom petite (zrušenie upovedomenia, vrátenie veci okresnému súdu, určenie príslušnosti na konanie v spore) ani o jej návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého upovedomenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. augusta 2025

Robert Šorl
predseda senátu